

DATUM
2025-08-22
ERT DATUM
2025-05-15

DIARIENR
2025/122-4
ER BETECKNING
KN2025/01039

Regeringskansliet
Klimat- och näringslivsdepartementet
103 33 Stockholm

Spänning i tillvaron – hur säkrar vi vår framtida elförsörjning? (SOU 2025:47)

Statskontoret avgränsar sitt svar till dem av utredningens förslag och bedömningar som rör statliga myndigheters roller och uppgifter samt val av styrmedel. Vi har inga synpunkter på förslag och bedömningar av rent teknisk och juridisk art.

Målen för framtida elförsörjning kräver en ändamålsenlig ansvarsfördelning

Enligt regeringens bedömning bör Sverige planera för att kunna möta ett elbehov om minst 300 TWh år 2045,¹ vilket kräver en omfattande utbyggnad av elproduktion och elnät. Statskontoret konstaterar att för att uppnå detta mål för elförsörjningen krävs bland annat att uppgifter och ansvarsområden för myndigheterna på energiområdet är utformade på ett lämpligt sätt. Det krävs att dessa uppgifter och ansvarsområden är tydliga, väl definierade och i övrigt skapar förutsättningar för att uppnå målen. Detta är utgångspunkten för våra kommentarer till utredningens förslag om förändringar i ansvar och uppgifter för myndigheter på elområdet.

Statskontoret tillstyrker förslaget om krav på formaliserat samarbete, men andra åtgärder kan behövas (5.5.6)

Statskontoret tillstyrker förslaget om krav på formaliserat och kontinuerligt samarbete mellan systemansvariga för överföringssystem (i praktiken främst Svenska kraftnät) respektive distributionssystem, förutsatt att de två begreppen systemansvarig för överföringssystem respektive distributionssystem införs i lagstiftningen. Att planeringen av utbyggnad av elnät är samordnad mellan systemansvariga för överföringssystem och systemansvariga för distributionssystem är av stor vikt för att uppnå målen för kapacitet och

¹ Prop. 2023/24:105, s. 20.

leveranssäkerhet i elsystemet. Ett formaliserat samarbete förbättrar förutsättningarna för en samordnad planering.

Men det är inte säkert att ett krav på samverkan i sig är tillräckligt. För att en väl fungerande samordning ska ske krävs i allmänhet att det finns en tydligt utpekad aktör som har huvudansvaret för samordningen. Regeringen bör därför överväga om fler åtgärder behövs för att åstadkomma en samordnad planering, där ett tydligare ansvar för Svenska kraftnät kan vara en del. Statskontoret vill därför påminna om de förslag som lämnades för bland annat detta ändamål i Klimat- och näringslivsdepartementets översyn av myndigheterna på energiområdet.²

Utredningens förslag förutsätter vidare att Svenska kraftnät har en hög kapacitet för analys och planering, en kapacitet som behövs för att ta fram ändamålsenliga underlag för samarbetet. Statskontorets myndighetsanalys av Svenska kraftnät visade att myndigheten har utmaningar när det gäller kompetensförsörjning.³ Statskontorets utvärdering av Svenska kraftnäts hantering av Sydvästlänken visar också att Svenska kraftnät inte varit tillräckligt träffsäkra i sin planering för att möta behoven för den framtida elförsörjningen, vilket hänger samman med svårigheter att rekrytera nödvändig personal.⁴ Det är därför viktigt att regeringen säkerställer att Svenska kraftnät har förutsättningar att kunna tillgodose behovet av kompetens för sitt analys- och planeringsarbete.

Tillsynsansvar bör flyttas från Svenska kraftnät till Energimarknadsinspektionen (5.3.7)

Statskontoret instämmer i utredningens bedömning att tillsynsansvaret för driftsäkerheten i det nationella elsystemet bör flyttas över från Svenska kraftnät till Energimarknadsinspektionen. Förändringen skulle bidra till större tydlighet eftersom vissa delar av tillsynsansvaret idag finns hos Svenska kraftnät och andra hos Energimarknadsinspektionen, och gränsdragningen mellan de två ansvarerna är idag inte helt klar. Det gör också myndigheternas respektive roller mer renodlade eftersom Svenska kraftnät även har operativa uppgifter kopplade till driftsäkerhet.

Statskontoret tillstyrker förslaget att tillsätta en utredning om ansvarsförhållandena för elberedskap (6.3.2)

Statskontoret tillstyrker förslaget att tillsätta en statlig utredning med syfte att tydliggöra ansvarsförhållandena för de aktörer som har uppgifter inom elberedskap

² Klimat- och näringslivsdepartementet (2023). *Översyn av myndigheters uppgifter och ansvar inom energiområdet – delrapport Svenska kraftnät*, KN2023/04160, s. 88–105.

³ Statskontoret (2021:14). *Myndighetsanalys av Svenska kraftnät*, s. 116.

⁴ Statskontoret (2021:16). *Utvärdering av Svenska kraftnäts hantering av transmissionsnätsprojektet Sydvästlänken*, s. 96–97.

för fredstida krissituationer och höjd beredskap. Tillgången på el är central för att samhällsviktiga funktioner ska kunna verka samt totalförsvaret kunna fungera i ett krisläge. Utredningen visar att många olika aktörer, både offentliga och privata, har ansvar inom elberedskap men att förhållandena mellan aktörernas ansvar är oklara. Det är därmed angeläget att tydliggöra dessa ansvarsförhållanden.

Generaldirektör Annelie Roswall Ljunggren har beslutat i detta ärende. Utredningschef Gabriel Brandström och utredare Per Helldahl, föredragande, var närvarande vid den slutliga handläggningen.

Annelie Roswall Ljunggren

Per Helldahl